

HÜKMEN HAK SAHIPLERİNE TESLİM EDİLEN TAŞINMAZ MALLARA ELKONULMASI SUÇU (TCK.M. 290/1)

*Dr. Öğr. Üyesi. Mehmet SAYDAM**

Özet

Resmen teslim olunan mala elkonulması ve bozulması başlıklı TCK'nın 290. maddesindeki suç, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun, "Özel Hükümler" başlıklı ikinci kitap, "Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler" başlıklı Dördüncü Kısım, "Adliyeye Karşı Suçlar" başlıklı İkinci Bölüm içerisinde düzenlenmiştir.

TCK'nın 290. maddesinin 1. fıkrasında, hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara elkonulması suçu, 2. fıkrasında ise muhafaza edilmek üzere resmen teslim olunan taşınır mala el konulması ve malın bozulması suçu düzenlenmiştir. Kanun koyucu bu madde ile iki farklı suç düzenlemiştir.

Hiç şüphesiz kanun koyucunun iki suç tipini aynı madde içerisinde düzenlemek yerine, ayrı maddeler halinde düzenlemesi daha uygun olurdu. Zira, maddenin iki fıkrasında düzenlenen suç tiplerinin maddi konusu birbirinden farklı olup, ilk fıkradaki eylemin konusu taşınmaz mal iken; ikinci fıkrasındaki eylemin konusu muhafaza edilmek üzere başkasına resmen teslim olunan taşınır maldır.

Çalışmamızda TCK m. 290/1 hükmünde düzenlenen "hükmen hak sahiplerine teslim olunan mallara el konulması" suçu unsurları itibariyle incelenerek, teori ve uygulamada öne sürülen görüşler ışığında bu suç tipinin diğer suçlardan ayırımı ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hükmen teslim, taşınmaz mal, el koyma, hak sahibi, suç.

* Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi. ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9027-8430>.
Makale Geliş Tarihi: 13/10/2019 / Makale Kabul Tarihi: 25/07/2020.

Abstract

The Crime of Seizure of Delivered Real Estates Delivered By the Judgement to Rightful Ownerships (Article 290 of Turkish Penal Code No. 5237) has been regulated under the second subsection of the title of “Crimes Against The Judicial Bodies and Court” within the fourth section of the title “Crimes Against Nation and State and Final Provisions” under the second chapter of the title Special Provisions of Turkish Penal Code No. 5237.

The crime of seizure of real estates delivered by the judgement to rightful ownerships has been regulated in the first subparagraph of the Article 290 and also the crime of the seizure and damage of real estates delivered by the judgement for safe custody has been regulated in the second subparagraph of the Article 290. Therefore, two kinds of crime were regulated in the same article (Article 290).

Of course, it would be more appropriate that the legislator could arrange these crimes under the different two articles. Because, the crime which was regulated in second subparagraph of article has different meaning from other kind of crime which was regulated in the first subparagraph in terms of the subject of actus reus. The subject of the crime under the first paragraph is “*real estate*” while the subject of the crime under the second paragraph is “any kind of properties” which is delivered for safe custody.

In our study, the crime of seizure of real estates delivered by the judgement to rightful ownerships examined in terms of the legal elements and the differences from other kinds of crime in the light of the theory and legal practice.

Keywords: Delivered by the judgement, real estate, seizure, rightful ownership, crime.

I. Genel Olarak

Resmen teslim olunan mala elkonulması ve bozulması başlıklı TCK'nın 290. maddesindeki suç, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun “Özel Hükümler” başlıklı ikinci kitabında, “Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler” başlıklı dördüncü kısmının “Adliyeye Karşı Suçlar” başlıklı ikinci bölümü içerisinde düzenlenmiştir.

TCK'nın 290. maddesine göre: (1) *Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyan kimseye üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.*

(2) Muhafaza edilmek üzere başkasına resmen teslim olunan rehinli veya hacizli veya herhangi bir nedenle elkonulmuş olan taşınır malın bu kişinin elinden rızası dışında alınması halinde hırsızlık, cebren alınması halinde yağma, hileyle alınması halinde dolandırıcılık, tahrip edilmesi halinde mala zarar verme suçuna ilişkin hükümler uygulanır. Kişinin bu malın sahibi olması halinde, verilecek cezanın yarısından dörtte üçüne kadarı indirilir. Resmen teslim olunan mala elkonulması ve bozulması suçuna ilişkin düzenlemenin 765 sayılı mülga TCK'nın 309 ve 310. maddelerinde düzenlenen suç tiplerine karşılık geldiği¹ görülmektedir².

TCK'nın 290. maddesinin 1. fıkrasında, hükmen hak sahibine teslim edilen taşınmaz mallara elkonulması suçu ve 2. fıkrasında ise, resmen teslim olunan taşınır mala el konulması ve malın bozulması suçu düzenlenmiştir. Bu sebeple TCK'nın 290. maddesinde iki ayrı suç tipi bulunduğu açıktır³. Kanun koyucunun iki suç tipini aynı madde içerisinde düzenlemek yerine, ayrı maddeler halinde düzenlemesi veya madde başlığını her iki suç tipini kapsayacak bir şekilde belirlemesi daha uygun olurdu. Mevcut düzenlemenin birinci fıkrasında suçun konusunu “taşınmaz mallar” oluştururken, ikinci fıkrada ise “muhafaza edilmek üzere başkasına resmen teslim olunan taşınır malların” suçun konusunu oluşturması bu düşüncemizi desteklemektedir. Ayrıca madde başlığında bulunan “bozulma” ifadesi birinci fıkrada düzenlenen suç bakımından bir anlam taşımazken, ikinci fıkrada düzenlenen suçun seçimlik hareketi olarak düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suç olarak tanımlanmışken; ikinci

¹ Ali Parlar/ Muzaffer Hatipoğlu, Türk Ceza Kanunu Yorumu Cilt 4, Seçkin Yayınevi, Ankara 2010, s. 4394.

² Madde 309 -Hükmen kendi yedi nezi olunup ta müstahaklara teslim kılınan gayrimenkul mallarını tekrar zapt ve işgal eden veya mahcuz gayrimenkul malı vaziyet tarihinden sonra tahrip eyliyen veyahut kendi yedinde veya başkası nezdinde olup usulen haciz altına alınan veya vaziyet edilen menkul malını alan veya telef veya sarf ve helak eden kimse üç aydan üç seneye kadar hapsolunur ve otuz liradan yüz elli liraya kadar ağır cezayı nakdi alınır.

Madde 310 - Yukarıdaki Maddede yazılan ahval, mühür bozmak veya birden ziyade silahlı kimseler tarafından cebir ve şiddet kullanmak suretiyle icra edilirse fail altı aydan beş seneye kadar hapsolunur. <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/765.htm>, E.T. 13.01.2019.

³ Yener Ünver, Adliye Karşı Suçlar, Seçkin Yayınları, 3. Baskı, Ankara 2012, s.492.

fıkra, muhafaza edilmek üzere başkasına resmen teslim edilen taşınır malların alınması veya tahrip edilmesi veya ortadan kaldırılması cezai yaptırıma tabi tutulmuştur⁴. Bu nedenle, çalışmamızda sadece birinci fıkrada düzenlenen “hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu” incelenecektir (TCK m.290/1).

II. Korunan Hukuki Değer

TCK m. 290/1 hükmünde düzenlenen “hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu”nun TCK’nın “Adliye Karşı Suçlar” başlıklı bölümünde düzenlendiği dikkate alındığında; suçla korunan hukuki değer, devletin adli yargı fonksiyonlarını yerine getirmesini önleyen fiilleri engellemek ve böylece adliyenin saygınlığını muhafaza etmektir⁵. Yani, mahkeme kararı ile hak sahiplerine teslim edilen taşınmaza tekrar el konulması suretiyle suç işlendiğinden, adli makamların taşınmaz mallara ilişkin verdiği hükümlerin zorlayıcı etkisi ve itibarı korunmaktadır⁶. Ayrıca, hak sahiplerinin çıkarları ve aynı zamanda mülkiyet hakları da güvence altına alınmaktadır⁷.

İnceleme konusu suç tipiyle, adliyenin saygınlığı ve adli makamların taşınmaz mallara ilişkin olarak tesis ettiği hükümlerin etkinliğinin/ itibarının yanında, hükmen teslim olunan taşınmaz mal üzerinde hak sahibi olan kişilerin mülkiyet (ve/veya) zilyetliğe bağlı haklarının da korunduğu nazara alındığında, suç tipinin karma hukuki değerli bir suç olduğu görülmektedir.

4 İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Mevzuatı Cilt I, Seçkin Yayınları, 22. Bası, Ankara 2018, s.541.

5 Parlar/Hatipoğlu, s.4395.

6 Necati Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kamu Görevlisi ve Adliye İlişkin Suçlar, Seçkin Yayınları, Ankara 2006, s.396.

7 Osman Yaşar/Hasan Tahsin Gökcan/Mustafa Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 3. Cilt, Adalet Yayınevi, 2.Baskı, Ankara 2014, s.8527.

III. Suçun Unsurları

A. Maddi Unsurlar

1. Fail

TCK'nın 290. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen suçta, failin özel bir statüde olmasının aranmadığı, kanun hükmünde faillikle ilgili bir sınırlama yapılmadığı ve belli özelliklere sahip olan kişilerin⁸ fail olabileceğine ilişkin bir düzenlemenin bulunmadığı gerekçesi ile suçun failinin herkes olabileceği öğretide kabul edilmektedir⁹.

Suçun işlenebilmesi için, daha önce bir taşınmaza elkoymak suretiyle müdahalede bulunan kişinin bu müdahalesinin haksızlığı suretiyle müdahalenin men'ine ilişkin bir hüküm kurulmuş olmalıdır. Ayrıca verilen hüküm üzerine, taşınmazın hak sahiplerine teslim edilmesi ve ilk müdahalede bulunan kişinin bu hükmü tanımayarak taşınmaza tekrar el koyması gerekmektedir¹⁰. Bu bağlamda, kanaatimizce suçun faili herkes olamaz. Fail, ancak daha önce taşınmaz mala elkoyan ve bu elkoyması bir hükümlerle bertaraf edilip ilgili taşınmazın hak sahibine teslim edilmesinden sonra tekrar aynı taşınmaza elkoyan kişidir. Yani "hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu", özgü suç niteliğindedir. Çünkü suçun işlenebilmesi için, aynı failin aynı hak sahibinin taşınmaz malına elkoyması ve bu elkoymanın mahkeme hükmü ile giderildikten sonra aynı taşınmaza tekrar aynı fail tarafından elkoyma fiilinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, suçun faili ancak ilk elkoymayı gerçekleştiren kişi olabilir. Herkes bu suçun faili olamaz ve fakat ilk elkoyma fiilini gerçekleştiren herkes suçun faili olabilir. Bu nedenle suç, faillik bakımından özgü suçtur. Herkes suçun faili olamaz. Nitekim güveni kötüye kullanma suçunda da kanun koyucu benzer bir düzenleme yapmıştır (TCK m.155).

Suç, kamu görevlisi veya kamu görevlisi olmayan kişiler tarafından da suç işlenebilir. Ancak kamu görevlisi tarafından görevi dolayısıyla

8 Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin yayımları, 11. Baskı, Ankara 2018, s.115.

9 Ünver, s.492; Meran, s.396; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528; Parlar/Hatipoğlu, s.4395.

10 Ünver, s.493-495; Meran, s.397; Parlar/Hatipoğlu, s.4395; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528; Gerçekler, s.5494.

işlendiği durumlarda TCK'nın 261. maddesinin uygulanabilirliği araştırılmalıdır¹¹.

Tüzel kişilerin ceza hukuku bağlamında fail olabilmesi mümkün olmadığından, suçun faili gerçek kişi olabileceğinden, söz konusu suç “taşınmaza ilk elkoyma fiilini gerçekleştiren ve bu elkoyması hükmen hak sahibine teslimle sona eren herkes tarafından işlenebilen suç” kategorisindedir.

Ayrıca, failin malın eski sahibi veya zilyedi olması bakımından bir sınırlama bulunmamaktadır¹². Bu nedenle, malın eski sahibi veya zilyedi de suçun faili olabilecektir.

2. Mağdur

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçunda mağdur; tekrar elkonulan taşınmaz mal üzerinde hak sahibi olan kimselerdir¹³. Ayrıca bu suç adliye karşı suçlar kısmında düzenlendiği ve bu düzenleme ile devletin adli yargı fonksiyonlarını yerine getirmesini önleyen fiilleri engellendiği ve böylece adliyenin saygınlığı muhafaza edildiği için suçun mağduru toplumu oluşturan herkeştir¹⁴.

Öğretide bu suçun bir mağdurunun bulunmadığı ve devletin suçtan zarar gören olduğu ileri sürülse de¹⁵ suçun mağdurunun olmaması kanaatimizce mümkün değildir. Her suçun faili olduğu gibi mağduru da vardır¹⁶. Zira mağdursuz suç olmaz.

11 Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528.

12 Ünver, s.492.

13 Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528; Hasan Gerçeker, Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Cilt 2, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2014, s.5494.

14 İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, 8. Bası, Ankara 2013, s.213; Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet yayınevi, 5. Baskı, Ankara 2018, s.986.

15 Meran, s.396.

16 M.Emin Artuk/Ahmet Gökcen/M.Emin Alşahin/Kerim Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 12. Baskı, Ankara 2018, s.312; Koca/Üzülmez, Ceza Genel, s.116; Hamide Zafer, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayınları, 3. Bası, İstanbul 2013, s.158; Hakan Hakeri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 21. Baskı, Ankara 2017, s.147; Birttek, Fatih, Ceza Hukuku Genel Hükümler 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, s.170.

Yargıtay'a göre de maliye hazinesinin bu suç nedeniyle doğrudan zarar görmesi söz konusu olmadığı için hükmü temyiz etme hak ve yetkisi bulunmamaktadır¹⁷. Bu sebeple, maliye hazinesi mağdur veya suçtan zarar gören sıfatına sahip değildir.

Kanaatimizce sadece gerçek kişiler (veya toplumu oluşturan herkes) mağdur olabileceğinden, TCK m. 290/1 hükmünde yer verilen eylemin yöneldiği hukuki değer ve bu değer ihlali halinde doğrudan doğruya zarar gören süje/ler nazara alındığında, suçun mağdurunun el konulan taşınmaz üzerinde hak sahibi olan kişi/ler olduğu düşüncesini benimsemekteyiz¹⁸.

3. Suçun Konusu

TCK'nın 290. maddesinin 1. fıkrası ile düzenlenen, hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçunun konusu, hükmen hak sahiplerine teslim edilen "taşınmaz" mallardır. Taşınır mallar hükmen teslim edilmiş olsa ve bu mallara tekrar elkonulmuş olsa bile bu fıkra düzenlenmiş suç kapsamında değerlendirilmeyecektir¹⁹. Çünkü kanun hükmünde açıkça taşınmaz malların suçun konusu olduğu belirtilmiştir²⁰. Taşınmaz TDK sözlüğüne

17 "Resmen teslim olunan mala el konulması suçundan doğrudan doğruya zarar görmediğinden davaya katılma hakkı bulunmayan Maliye Hazinesinin davaya katılmasına ilişkin karara hukuki değer atfedilemeyeceğinden hükmü temyiz hakkı bulunmayan hazine vekilinin temyiz isteminin CMK'nın 317. maddesi gereğince reddine..", Yargıtay 16. Ceza Dairesi, 10.11.2016 tarihli ve 2016/2631 Esas, 2016/5561 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net>, E.T. 5.01.2019.

18 Öğretide, suçtan doğrudan zarar görmeleri koşuluyla, tüzel kişilerin ancak suçtan zarar gören olarak kabul edilebileceği ifade edilmektedir. Açıklama için bkz. Koca/Üzülmez, Ceza Genel, s.116-117; Özgenç, s.213; Hakeri, s.147; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s.314; Birtek, s.171. İncelediğimiz suç tipi yönünden, maliye hazinesinin doğrudan zarar görmesi söz konusu olmadığı için "suçtan zarar gören" olarak kabulü de mümkün değildir.

19 Ünver, s.492; Meran, s.397; Parlar/Hatipoğlu, s.4395.

20 Yargıtay kararlarında da taşınmazların suçun konusunu oluşturacağı vurgulanmaktadır. "TCK'nun "Resmen teslim olunan mala elkonulması ve bozulması" başlığını taşıyan 290. maddesinin birinci fıkrası; "Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyan kimseye üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir" şeklinde düzenlenmiş olup, bu düzenleme ile hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suç olarak tanımlanmıştır". Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 3.7.2018 tarihli ve 2015/9-185 Esas, 2018/332 Karar sayılı kararı; "Samik ve katılanın ortak mirasçılarından kalan suça

göre; “ev, tarla vb. taşınamayan mülk, gayrimenkul” olarak tanımlanmıştır²¹. Hukuk sözlüğünde taşınmaz mal, “gayrimenkul, bir yerden bir yere taşınması olanaksız(durağan) mallar” şeklinde tanımlanmıştır²². 4721 sayılı TMK anlamında eşya hukuku bakımından taşınmaz, özüne bir zarar verilmeksizin bir yerden diğer bir yere taşınması mümkün olmayan maldır²³. Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulama Şekli ve Esaslarına Dair Yönetmeliğin 7. maddesine göre, “Taşınmaz mal; arz üzerinde sabit olan tarla, bağ, bahçe, arsa, orman, ağul, apartman, dükkan, fabrika, otel gibi bütün arazi, bina ve madenler” şeklinde tanımlanmıştır²⁴. İcra İflas Kanunu’na göre gemi de taşınmaz olarak kabul edilmesine rağmen, bu suç bakımından taşınmaz olarak değerlendirilemez. Gemi TCK m. 290 hükmü kapsamında taşınmaz olarak kabul edilmeyecektir. Ancak, İİK m. 342 hükmündeki atıf sebebiyle İİK m.342 çerçevesinde değerlendirilecek fiiller bakımından, TCK m. 290/1’de düzenlenen cezaya göre hüküm kurulacaktır²⁵.

konu Şatırhüyük beldesi 279 numaralı parsel ve üzerinde bulunan kerpiç ev ve diğer taşınmazların satış sureti ile ortaklığının giderilmesine karar verildiği, kararın temyiz edilmeksizin kesinleşmesi üzerine, söz konusu taşınmazın 26/06/2006 tarihinde yapılan ikinci satışta katılan ...'e satıldığı, yapılan satışın 04/07/2006 tarihinde kesinleştiği, 18/09/2006 tarihinde tahliye edilerek katılana teslim edildiği, sanığa tahliye edilmiş taşınmaza herhangi bir şekilde müdahale etmesi halinde bunun suç teşkil edileceği hususunun ihtar olunduğu, sanığın, anladığını belirterek imzalandığı halde, sonradan evin penceresini kırarak içeri girdiği ve ailesiyle birlikte kullanmaya devam ettiği anlaşıldığından, sanığın eyleminin 5237 Sayılı TCK'nın 290. maddesinde öngörülen hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyma suçunu oluşturduğu yönündeki kabulde bir isabetsizlik görülmemiştir.” Yargıtay 15. Ceza Dairesi 21.5.2014 tarihli ve 2013/19540 Esas, 2014/10081 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 5.01.2019.

21 <http://www.tdk.gov.tr/>, E.T. 11.02.2019.

22 Ejder Yılmaz, Hukuk Sözlüğü, Yetkin Yayınları, 5.Baskı, Ankara 1996, s.789.

23 Şeref Ertaş, Eşya Hukuku, Seçkin Yayınları, 8. Baskı, Ankara 2008, s.55; Jale G. Akipek/Turgut Akıntürk, Eşya Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul 2009, s.32; M.Kemal Oğuzman/Özer Seliçi/Saibe Oktay Özdemir, Eşya Hukuku, 17. Baskı, Filiz Kitapevi, İstanbul 2014, s.351.

24 Ancak üzerinde özel mülkiyet kurulamayan orman ve madenler mülkiyete konu olmayacağı için suçun konusunu da oluşturmaz. 3213 sayılı Maden Kanunu Madde 4 – Madenler Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup, içinde buldukları arzın mülkiyetine tabi değildir. <http://www.mevzuat.gov.tr>

25 “Madde 342 – (Değişik: 31/5/2005-5358/13 md.) İcra dairesi marifetiyle alacaklıya veya alıcıya teslim edilen bir taşınmaza veya gemiye haklı bir sebep olmaksızın

Öğretide, suçun konusu yönünden “taşınmaz mallar” ifadesinin kullanılmış olması eleştirilerek bu ifadenin kanunilik ilkesinin amacına aykırı bir ifade olduğu belirtilerek çoğul bir ifade kullanılmasının suçun oluşumu bakımından yanlış sonuçlara neden olacağı öne sürülmüştür. Bu düşünceden hareketle de tek bir taşınmaz malın da suçun konusu olabileceği ve ideal hukuk bakımından “taşınmaz mallar” yerine “taşınmaz mal” kavramının kullanılması gerektiği ileri sürülmüştür²⁶. Kanun hükmüne bakıldığı zaman düzenlemenin; “*hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyan kimseye...*” şeklinde olduğu görülmektedir. Kanun koyucunun “hak sahipleri” kavramı ile çoğul ifade kullanarak fıkra hükmüne başladığı ve bu “hak sahipleri”nin çoğulluğunu ifade etmek anlamında devamında “taşınmaz mallarına” kavramını kullandığını düşündüğümüzden, suçun konusuna ilişkin çoğul ifadenin suç sayılan eylemi sınırlayan ve kanunilik ilkesiyle ilgisi bulunan bir ifade olmaktan ziyade, yazım tekniği açısından kullanılan bir ifade olduğunu düşündüğümüzden öğretilerdeki bu eleştiriye katılmıyoruz.

TCK’nın 290. maddesinin 1. fıkrasında, “*hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması*” şeklinde düzenleme yapıldığı için; “hüküm” niteliğinde olmayan bir kararla teslim edilen taşınmazlara elkonulması bu suçun konusunu oluşturmayacaktır²⁷.

tekrar giren borçlu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 290 ıncı maddesi mucibince umumi hükümler dairesinde cezalandırılır.” <http://www.mevzuat.gov.tr>. E.T. 10.01.2019.

26 Ünver, s.493.

27 Aynı yönde Yargıtay kararı bakımından bakınız; “*Resmen teslim olunan mala elkonulması suçunun, taşınmazın hak sahibine mahkeme hükmü ile yapılacak teslimden sonra haklı bir sebep olmaksızın aynı taşınmaza tekrar elkonulması suretiyle oluşacağı; somut olayda Yeniçağa İcra Müdürlüğü’nün 2006/104 talimat sayılı takip dosyası kapsamında alacağı mahsuben katılan kuruma ihale edilen D. Köyü B. mevkii 1.. ada 2.. parsel taşınmazın mülkiyetinin İcra Müdürlüğü’nün 25.02.2008 tarih ve 2006/104 talimat sayılı satış kararı gereğince katılan kurum adına tescil edildiği, taşınmaz üzerindeki dükkanın anılan karara dayanarak 19.08.2008 tarihli tutanak ile tahliye edildiği, İcra Müdürlüğü kararının hüküm niteliğinde olmadığı gibi mahkeme hükmüne de dayanmadığının anlaşılması karşısında anılan karara dayanılarak alacaklı vekiline iş yeri tesliminin hükmen teslim olarak değerlendirilemeyeceği, sanıkların üzerine atılı suçun unsurları itibariyle oluşmadığı gözetilmeden beraatleri yerine yazılı şekilde mahkumiyetlerine karar verilmesi...*” Yargıtay Ceza Genel Kurulu 03.07.2018 tarihli ve 2015/185 Esas, 2018/332 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net>, E.T. 10.01.2019.

Bu sebeple hükmen teslimine ilişkin bir mahkeme hükmü bulunmalı²⁸ ve hüküm kesinleşmelidir²⁹. Ayrıca kanun maddesinde teslimden söz edildiği için, mahkeme hükmü üzerine hak sahiplerine taşınmaz malların hükmen teslim edilmiş olması gerekir³⁰. Hüküm verilmiş, ancak henüz taşınmaz hak sahibine hükmen teslim edilmemişse, bu türden bir taşınmaza da elkonulması suçu oluşturmayacaktır³¹. Yani suçun konusu hükmen hak sahibine teslim edilen taşınmaz maldır. Aynı hak sahibinin hükmen teslim edilen taşınmazına değil de bir başka taşınmazına elkonulması durumunda bu suçtan söz edilemeyecektir³².

4. Fiil

TCK'nın 290. maddesinin 1. fıkrası ile düzenlenen suçunun fiil unsurunu, mahkeme hükmü ile hak sahiplerine teslim edilen taşınmaza tekrar el konulması oluşturmaktadır.

Suçun işlenebilmesi için, öncelikle daha önce bir taşınmaza elkoymak suretiyle müdahalede bulunan kişinin bu müdahalesinin haksızlığı suretiyle müdahalenin men'ine ilişkin bir hüküm kurulmuş olmalıdır. Ayrıca verilen hüküm üzerine, taşınmazın hak sahiplerine teslim edilmesi ve ilk müdahalede bulunan kişinin bu hükmü tanımayarak taşınmaza tekrar el koyması gerekmektedir³³. Suç, elkonulma fiilinin gerçekleşmesi ile tamamlanacaktır. Bu bakımından sırf hareket suçu niteliğindedir³⁴.

28 Abdullah Pulat Gözübüyük, Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, Kazancı Hukuk Yayınları, 5. Bası, İstanbul, s.163; Ünver, s.493.

29 Parlar/Hatipoğlu, s.4396.

30 “Sanık, el atmanın önlenmesi kararından sonra suça konu taşınmazda oturmayı sürdürdüğü gibi, İİK. nun 26. maddesi anlamında davacıya teslim de gerçekleşmediğine göre; hak sahibine teslim edilen taşınmazın yeniden işgalinin söz konusu olmadığı ve bu durumda atılı suçun unsurları itibarıyla oluşmayacağı gözetilmeden, sanığın beraati yerine yazılı biçimde mahkumiyetine karar verilmesi yasaya aykırıdır...” Yargıtay 8. Ceza Dairesi 02.05.2001 tarihli ve 2001/983 Esas, 2001/9927 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net>, E.T. 08.01.2019.

31 Gözübüyük, s.163.

32 Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8529.

33 Ünver, s.493-495; Meran, s.397; Parlar/Hatipoğlu, s.4395; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528; Gerçekler, s.5494.

34 Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528.

TCK'nın 290. maddesinin 1. fıkrasında, “*hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması*” şeklinde düzenleme yapıldığı için; “hüküm” niteliğinde olmayan bir kararla teslim edilen taşınmazlara elkonulması bu suç kapsamında değerlendirilemeyecektir³⁵. Hukuki bir terim olarak “hüküm”, bir uyuşmazlığın hâkim tarafından çözümlenmesi üzerine verilen nihai karardır³⁶. Kanuni düzenlemede “hükmen teslim”den bahsedildiği için, idari bir kararla taşınmazın teslim edildiği durumlarda; idari kararlar hüküm olarak değerlendirilemeyeceği için, idari kararlar hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması bu suçu oluşturmayacaktır³⁷. Örneğin valilik veya kaymakamlığın kararı üzerine yapılan taşınmaz teslimini tanımayarak tekrar taşınmaza el koyan kişi bu suçtan sorumlu olmayacaktır. Ancak 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun'un 2. maddesi gereğince aynı kanunun 15. maddesinde düzenlenen suç söz konusu olacaktır³⁸.

Ayrıca hüküm niteliğinde olmayan ihtiyati tedbir kararıyla hak sahibine teslim edilen taşınmaz mala tekrar elkonulması da bu suç çerçevesinde değerlendirilmeyecektir³⁹.

35 Aynı yönde Yargıtay kararı bakımından bakınız; “*Resmen teslim olunan mala elkonulması suçunun, taşınmazın hak sahibine mahkeme hükmü ile yapılacak teslimden sonra haklı bir sebep olmaksızın aynı taşınmaza tekrar elkonulması suretiyle oluşacağı; somut olayda Yeniçağa İcra Müdürlüğünün 2006/104 talimat sayılı takip dosyası kapsamında alacağa mahsuben katılan kuruma ihale edilen D. Köyü B. mevkii 1.. ada 2.. parsel taşınmazın mülkiyetinin İcra Müdürlüğünün 25.02.2008 tarih ve 2006/104 talimat sayılı satış kararı gereğince katılan kurum adına tescil edildiği, taşınmaz üzerindeki dükkanın anılan karara dayanarak 19.08.2008 tarihli tutanak ile tahliye edildiği, İcra Müdürlüğü kararının hüküm niteliğinde olmadığı gibi mahkeme hükmüne de dayanmadığının anlaşılması karşısında anılan karara dayanılarak alacaklı vekiline iş yeri tesliminin hükmen teslim olarak değerlendirilemeyeceği, sanıkların üzerine atılı suçun unsurları itibariyle oluşmadığı gözetilmeden beraatleri yerine yazılı şekilde mahkumiyetlerine karar verilmesi...*” Yargıtay Ceza Genel Kurulu 03.07.2018 tarihli ve 2015/185 Esas, 2018/332 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net>, E.T. 10.01.2019.

36 Yılmaz, s.341.

37 Ünver, s.494; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528; Meran, s.397; Parlar/Hatipoğlu, s.4395; Gerçekler, s.5494.

38 Gerçekler, s.5494.

39 Parlar/Hatipoğlu, s.4396.

Madde metninde “elkoyma” kavramı kullanılmıştır. Elkoymadan maksat, hak sahibinin fiili tasarruf güç ve yetkisini elinden alacak şekilde, taşınmaz üzerinde failin kendi egemen gücünü tesis etmesidir⁴⁰. Yani, hak sahibine hükmen teslim edilen taşınmaz mala fiilen elkonularak hak sahibinin her türlü tasarrufuna engel olunmasıdır⁴¹.

Suç tipinde yer verilen “elkoyma” kavramı ile CMK’da koruma tedbiri olarak düzenlenen elkoyma kavramı malvarlığı üzerindeki sonuçları açısından benzer olsa da mahiyetleri itibariyle birbirinden farklıdır.

TCK m. 290/1 hükmünde düzenlenen suç tipinin maddi unsuru bakımından elkoyma, zilyetliği ele geçirme, taşınmaz mal üzerinde zilyedin veya malikin yapabileceği tasarruflardan en az birinin yapılması şeklinde gerçekleşmelidir. Bu bağlamda zilyedin veya malikin tasarruflarının engellenmesi de aynı kapsamında değerlendirilecektir⁴². Elkoyma niteliğinde olmayan taşınmaz üzerindeki fiiller bu suç kapsamında değildir⁴³. Örneğin, sanığın taşınmaza hak sahibi tarafından dikilen bazı taşları tekrar tarlasına atması elkoyma olarak değerlendirilemeyeceğinden TCK m.290/1 oluşmaz⁴⁴.

Taşınmaz mala elkoyma niteliğinde olmayan ve fakat taşınmaza tekrar girilmesi şeklindeki fiiller İcra İflas Kanununun 342. maddesindeki⁴⁵ yollamaya rağmen TCK m. 290/1 hükmü kapsamında tipik eylem olarak kabul edilemeyecektir⁴⁶. Ancak TCK m.290/1 hükmünde öngörülen ceza tayin edilecektir. Çünkü, İcra İflas Kanunu’nun hükmü, sadece bu suçun cezası bakımından bir atıfta

40 Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528.

41 Gözübüyük, s.164.

42 Ünver, s.493.

43 Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528.

44 Parlar/Hatipoğlu, s.4396.

45 “Madde 342 – (Değişik: 31/5/2005-5358/13 md.) İcra dairesi marifetiyle alacaklıya veya alıcıya teslim edilen bir taşınmaza veya gemiye haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 290 ıncı maddesi mucibince umumi hükümler dairesinde cezalandırılır.” <http://www.mevzuat.gov.tr>. E.T. 10.01.2019.

46 <http://www.mevzuat.gov.tr>. E.T. 10.01.2019.

bulunmuştur⁴⁷. Suçun unsurlarına bir atıf söz konusu değildir. Ayrıca İİK'nın 342. maddesinde taşınmaza tekrar girilmesi suç olarak düzenlenmişken, TCK'nın 290/1. maddesinde, taşınmaza elkonulması hüküm altına alınmıştır. Yargıtay'ın kararlarında da bu husus vurgulanmıştır⁴⁸.

“Hükmen Hak Sahiplerine Teslim Edilen Taşınmaz Mallara Tekrar Elkonulması Suçu”nun çok hareketli suç niteliğinde olduğu öğretide kabul edilmiştir⁴⁹. Bu görüşe göre, taşınmaz mal hükmen hak sahiplerine teslim edilmeden önce ilk elkoyma fiili gerçekleşmeli ve bunun üzerine mahkeme hükmü ile elkoyma sona erdirilerek hak sahibine taşınmaz mal teslim edilmeli ve teslim sonrası ilk elkoyma fiilini gerçekleştiren fail tekrar aynı taşınmaza elkoymalıdır⁵⁰. Bu nedenle aynı hak sahibine ait

47 “...İİK'nun 346. maddesinin üçüncü fıkrasında, aynı Kanununun On Altıncı Babında yer alan ve aralarında davaya konu İİK'nun 342. maddesinde düzenlenen suçun da bulunduğu suçlarla ilgili davalara icra mahkemesinde bakılacağına açıkça düzenlenmiş olması, TCK'nun 290. maddesine yapılan atfın, ilgili suçun unsurlarına yapılmayıp yalnızca cezayla sınırlı olması karşısında, söz konusu suçla ilgili davada yargılama görevinin icra mahkemesine ait olduğunun kabulü gerekmektedir.” Yargıtay Ceza Genel Kurulu 03.07.2018 tarihli ve 2015/9-185 Esas, 2018/332 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 10.01.2019.

48 “Resmen teslim olunan mala elkonulması suçunun, taşınmazın hak sahibine mahkeme hükmü ile yapılacak teslimden sonra haklı bir sebep olmaksızın aynı taşınmaza tekrar elkonulması suretiyle oluşacağı; somut olayda Yeniçağa İcra Müdürlüğü'nün 2006/104 talimat sayılı takip dosyası kapsamında alacağı mahsuben katılan kuruma ihale edilen D.. Köyü B.. mevkii 1.. ada 2.. parsel taşınmazın mülkiyetinin İcra Müdürlüğü'nün 25.02.2008 tarih ve 2006/104 talimat sayılı satış kararı gereğince katılan kurum adına tescil edildiği, taşınmaz üzerindeki dükkanın anılan karara dayanarak 19.08.2008 tarihli tutanak ile tahliye edildiği, İcra Müdürlüğü kararının hüküm niteliğinde olmadığı gibi mahkeme hükmüne de dayanmadığının anlaşılması karşısında anılan karara dayanılarak alacaklı vekiline iş yeri tesliminin hükmen teslim olarak değerlendirilemeyeceği, sanıkların üzerine atılı suçun unsurları itibarıyla oluşmadığı gözetilmeden beraatleri yerine yazılı şekilde mahkumiyetlerine karar verilmesi..” Yargıtay 9. Ceza Dairesi 13.01.2014 tarihli ve 2013/15093 Esas, 2014/212 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 10.01.2019.

49 Ünver, s.494; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8529; Parlar/Hatipoğlu, s.4395; Gerçekler, s.5495.

50 “- Kabul ve uygulamaya göre;

a- Sanığın, katılana ait işyerinin kirasının ödememesi nedeniyle İstanbul 11. İcra Mahkemesinden alınan tahliye kararına istinaden tahliye edilmesine rağmen hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen diğer sanıklarla birlikte müştekinin işyerini açarak işgal etmesi şeklinde gerçekleşen eyleminin 5237

olan ve fakat hükmen men edilmediği başka bir taşınmaza elkonulması halinde bu suçun tipikliği oluşmayacaktır⁵¹. Ancak kanaatimizce kanun koyucunun bu suç tipi bakımından yaptığı düzenlemede “tekrar elkoyma” dan bahsetmesi, failin niteliğine ilişkin bir vurgudur. TCK m.290/1’in özgü suç olduğuna yönelik bir belirleme yapılmıştır. Suçun çok hareketli suç olmasına yönelik değildir.

Nihai olarak, hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu'nun oluşması için; öncelikle failin başkasının taşınmaz malına elkoyması, mahkemenin failin bu müdahalesini önlemeye yönelik hüküm vermesi, bu hüküm üzerine usulüne uygun olarak taşınmazın hak sahibine teslim edilmesi, taşınmazın resmen tesliminden failin resmen haberdar edilmesi⁵² ve failin aynı taşınmaza tekrar elkoyması gerekmektedir⁵³.

B. Manevi Unsur

TCK'nın 290. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen suç, ancak kasten işlenebilen bir suçtur. Bu suçun taksirli hali kanunda düzenlenmediği⁵⁴ için, eylemin taksirle işlenmesi halinde tipiklik gerçekleşmez. Bu suç yönünden suç kastından söz edebilmek için, failin daha önce elkoymuş taşınmazın, mahkeme hükmü ile hükmen hak sahibine teslim edildiğini

sayılı TCK.- nun 290/1. madde ve fıkrasında düzenlenen suçu oluşturup oluşturmayacağı tartışılmadan, yazılı biçimde hakkı olmayan yere tecavüz suçundan hüküm kurulması ...” Yargıtay 8. Ceza Dairesi 9.12.2014 tarihli ve 2014/20963 Esas, 2014/30356 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 08.01.2019.

- 51 “Daha önce aynı suçtan mahkum olmasına rağmen aynı taşınmaza tekrar giren sanığa yüklenen TCK.nun 309. maddesinde yazılı şekli suçun oluşabilmesi için, ilamın tekrar mahallinde infaz edilmesi ve taşınmazın hak sahibine yeniden teslimi gerektiğinden suçun bu asli unsurunun oluşmadığı gözetilmeden yazılı şekilde mahkumiyet kararı verilmesi..” Yargıtay 8. Ceza Dairesi 19.01.1989 tarihli ve 1988/9593 Esas, 1989/379 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net>, E.T. 08.01.2019.
- 52 “Olayımızda da, 30.5.1969 tarihli teslim tutanağı gereğince taşınmazdan zorla çıkarılmış olan sanığın, aynı taşınmaza tekrar girmesi sonucu suç oluşmuş olmaktadır. Bu nedenle Mahkemenin uygulamasında bir isabetsizlik görülmemiştir...” Yargıtay 8. Ceza Dairesi 27.02.1990 tarihli ve 1990/5400 Esas, 1990/7569 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net>, E.T. 08.01.2019.
- 53 Gözübüyük, s.163-164; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8529; Parlar/Hatipoğlu, s.4396.
- 54 Saydam, Mehmet/Öztürk, Nurten, “Türk Ceza Kanunu Bakımından Taksir”, TAAD, Yıl:6, Sayı: 23, 2016, s.135-157.

bilmesi ve mahkeme hükmüne aldırış etmeden tekrar aynı taşınmaza elkoyma bilinci ile hareket etmesi gerekmektedir⁵⁵.

Suçun kanuni tipinde, failin belli bir maksat veya saikle hareket etmesi aranmadığından özel kastla/ saikle hareket edilmesine ihtiyaç yoktur⁵⁶.

Öğretide bu suçun olası kastla işlenebileceği iddia edilmiş olmasına rağmen kanaatimizce suçun olası kastla işlenmesi mümkün değildir⁵⁷. Suç sadece doğrudan kastla işlenebilir⁵⁸. Çünkü, bu suçun işlenebilmesi için, bir hüküm bulunması, hükmün infazının yapılarak hükmen hak sahibine teslimde bulunulması ve failin de hükmen teslimden haberdar olması ve bilgilendirilmiş olması gerekir⁵⁹. Bu bilgilendirme, resmen teslim sırasında sanığın hazır bulundurulması veya tutanak tutularak bildirilmesi ya da tebligat gönderilmesi suretiyle yapılmalıdır⁶⁰. Fail bu bilinçle ve bunları bilerek tekrar taşınmaza elkoymak suretiyle suçu işleyecektir⁶¹.

55 Gözübüyük, s.164; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8529; Parlar/Hatipoğlu, s.4397; Gerçeker, s.5495.

56 Ünver, s.498; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8529; Parlar/Hatipoğlu, s.4397.

57 Ünver, s.498; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8529.

58 Aynı yönde bakınız, Parlar/Hatipoğlu, s.4397.

59 *“Katılanın aşamalarındaki değişmeyen iddiası, sanığın tevil yollu savunması ve suça konu taşınmaza ilişkin Şişli 1.İcra Mahkemesinin 20/01/2006 tarih, 2005/828 esas - 2006/49 sayılı tahliye kararı üzerine aynı yer 4.İcra Müdürlüğünün 23/02/2006 tarihli tutanağıyla, bu işyeri katılana teslim edildikten sonra, sanığın bu yere tekrar el koyduğu ve bu hususun 21/03/2006 tarihli görevli polisler tarafından düzenlenen tutanak ile de anlaşılmasına karşın, yasal olmayan gerekçeyle resmen teslim olunan mala elkonulması ve bozulması suçundan beraat kararı verilmesi...”* Yargıtay 4. Ceza Dairesi 13.01.2015 tarihli ve 2014/27060 Esas, 2015/951 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 08.01.2019.

60 Ünver, s.494; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528.

61 *“TCK'nın 257. maddesi genel, tali ve tamamlayıcı bir hüküm olup görevi kötüye kullanma suçunun oluşumu için eylemin Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanmamış olması gerektiği, Acıpayam İlçesi .. Belediye Başkanı olarak görev yapan sanığın, katılanın tapulu taşınmazından kamulaştırma işlemi olmadan yol geçirmek suretiyle taşınmaza yapılan haksız elatmanın önlenmesine ilişkin Acıpayam Sulh Hukuk Mahkemesinin kesinleşmiş ilamı gereğince Acıpayam İcra Müdürlüğünce taşınmazın katılana tesliminden sonra Belediye'ye ait iş makineleriyle yeniden müdahale ederek yolu açtırması şeklinde sübuta eren eyleminin, aynı Kanununun 290/1. maddesinde düzenlenen “hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara el koyma” suçunu oluşturduğu gözetilmeden, yanlıgılı değerlendirmeye yazılı şekilde görevi*

C. Nitelikli Hal

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu bakımından cezayı ağırlaştırır veya daha az ceza gerektiren bir nitelikli hal düzenlenmemiştir. Ancak bu suçun çoğunlukla özel hukuk uyuşmazlıkları sonucunda mahkeme hükmünden tatmin olmayan kimseler tarafından işlendiğini, failerin kendince haklı olduklarına ilişkin bir kabul hareket ettiklerini ve yine failerin bir nevi ihkak-ı hak niteliğinde fiiller gerçekleştirdiklerini de göz önünde bulundurduğumuzda;

Kanaatimizce hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu bakımından, suçun “bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi halinde” daha az cezayı gerektiren nitelikli halin düzenlenmesi yerinde olacaktır. Nitekim TCK’nın 290. maddesinin 2. fıkrasında hırsızlık suçuna atıf yapıldığı ve hırsızlık suçuna ilişkin hükümler uygulanacağından, TCK’nın 144. maddesinde yapılan düzenlemenin bir benzeri olarak, hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyma suçu (TCK m.290/1) bakımından da daha az cezayı gerektiren nitelikli hal düzenlemesi yapılabilir.

D. Hukuka Aykırılık Unsuru

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara bir hukuka uygunluk sebebinden hareketle elkonulması suçun oluşmasını engeller⁶².

kötüye kullanma suçundan hüküm kurulması...” Yargıtay 5. Ceza Dairesi 29.4.2015 tarihli ve 2013/7860 Esas, 2015/10935 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 08.01.2019.

⁶² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s.422 vd; Özgenç, s.282 vd; Önder, Ayhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayınları, Cilt II-III, İstanbul 1992, s.136 vd; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s.264 vd; Timur Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, 13. Baskı, Ankara 2018, s.268 vd; Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, 9. Baskı, Ankara 2018, s.275 vd; Kayıhan İçel/A.Hakan Evik, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Kitap, 4.Baskı, İstanbul 2007, s.95; Akbulut, Berrin Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2015, s.175 vd; ; Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, 3. Baskı, Ankara 2005, s.192 vd; Bahri Öztürk/ Mustafa Ruhan Erdem, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Seçkin Yayınları, 18. Baskı, Ankara 2018, s.232; İçel, Kayıhan/Sokullu-Akıncı, Füsün/Özgenç, İzzet/Sözüer, Adem/Mahmutoğlu, Fatih S./Ünver, Yener, İçel Suç Teorisi, Beta Yayınları, 2. Bası, İstanbul 2000, s.98 vd; Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta Yayınları, 7. Bası, İstanbul 2011, s.287 vd; Zafer, 289 vd;

TCK'da düzenlenen hukuka uygunluk sebeplerinden hareketle bir değerlendirme yapıldığında, meşru müdafaa hukuka uygunluk hali bu suç bakımından uygulanabilir görünmemektedir. Ancak kanun hükmünü yerine getirme hukuka uygunluk halinin gerçekleşebilmesi mümkündür. Örneğin, hükmen teslim gerçekleşmesine rağmen yeni bir hüküm ve kanuni düzenleme gereği taşınmaza tekrar el koyan fail, kanun hükmünü yerine getirme hukuka uygunluk halinden yararlanacaktır. Bu durumda fiil hukuka aykırı olmadığı için, hukuka aykırılık unsuru gerçekleşmeyeceğinden suç oluşmayacaktır⁶³.

İdari bir emirle hak sahiplerine teslim edilen taşınmaza tekrar elkonulması durumunda hukuka uygunluk halinden yararlanılması mümkün değildir. Örneğin hak sahiplerine hükmen teslim edilen taşınmaza, belediye başkanının emri ile tekrar elkonulması bu suç oluşturacaktır⁶⁴.

Diğer bir hukuka uygunluk hali olan ilgilinin rızasının bulunması halinde de suçun hukuka aykırılık unsuru gerçekleşmeyeceği için fiil suç olarak nitelendirilemez⁶⁵.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu çerçevesinde hak sahibi olan failin, bu kanun gereği bir mahkeme kararı ile hakkının tespit edilmesi üzerine bu hakkın kullanılması suç teşkil etmeyecektir. Örneğin yeni bir

Bernd Heinrich, Ceza Hukuku Genel Kısım I, Editör Yener Ünver, Adalet Yayınevi, Ankara 2014, s.197 vd; Birtrek, s.219.

63 “Resmen teslim olunan mala elkonulması suçunun, taşınmazın hak sahibine mahkeme hükmü ile yapılacak teslimden sonra haklı bir sebep olmaksızın aynı taşınmaza tekrar elkonulması suretiyle oluşacağı...” Yargıtay 9. Ceza Dairesi 13.01.2014 tarihli ve 2013/15093 Esas, 2014/212 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net>, E.T. 11.01.2019.

64 “Belediye Başkanı olarak görev yapan sanığın, katılanın tapulu taşınmazından kamulaştırma işlemi olmadan yol geçirmek suretiyle taşınmaza yapılan haksız elatmanın önlenmesine ilişkin Acıpayam Sulh Hukuk Mahkemesinin kesinleşmiş ilamı gereğince Acıpayam İcra Müdürlüğüne taşınmazın katılana tesliminden sonra Belediye'ye ait iş makineleriyle yeniden müdahale ederek yolu açtırması şeklinde sübuta eren eyleminin, aynı Kanunun 290/1. maddesinde düzenlenen “hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara el koyma” suçunu oluşturduğu gözetilmeden...” Yargıtay 5. Ceza Dairesi 29.4.2015 tarihli ve 2013/7860 Esas, 2015/10935 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 08.01.2019

65 Rıza bakımından ayrıntılı bilgi için bakınız, Meral Ekici Şahin, Ceza Hukukunda Rıza, XII Levha Yayınları, İstanbul 2012.

mahkeme kararı ile failin karara dayanarak taşınmaza tekrar el koyması suçu oluşturmayacaktır.

IV. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

A. Teşebbüs

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçunun işlenebilmesi için, failin başkasının taşınmaz malına elkoyması, mahkemenin failin bu müdahalesini önlemeye yönelik hüküm vermesi, bu hüküm üzerine usulüne uygun olarak taşınmazın hak sahibine teslim edilmesi ve failin bundan haberdar olmasına rağmen aynı taşınmaza tekrar el koyması gerekir. Elkoyma fiili ile suç tamamlandığı için bu niteliği ile sırf hareket suçudur. Ancak hareket kısımlara bölünebildiği için suç teşebbüse elverişlidir⁶⁶. Yani, failin elverişli hareketlerle doğrudan doğruya suçun icrasına başlayıp da elinde olmayan nedenlerle suçu tamamlayamadığı durumlarda teşebbüs söz konusu olacaktır⁶⁷.

Elkoyma hareketi zamana yayılabilir ve bölünebilir nitelikte olduğu için, somut olayda fail icra hareketlerine başlamasına rağmen elinde olmayan nedenlerle neticeyi gerçekleştiremezse teşebbüs hükümlerine göre hareket edilecektir⁶⁸. Örneğin fail, hak sahiplerine hükmen teslim edilen taşınmaz mala tekrar elkoymak istediği sırada hak sahibi olan kişi 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 981. maddesi gereğince hakkını kullanıp buna engel olursa suç teşebbüs aşamasında kalmış olacaktır⁶⁹.

⁶⁶ Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8529; Parlar/Hatipoğlu, s.4398.

⁶⁷ Meran, s.400.

⁶⁸ Ünver, s.498.

⁶⁹ "5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun "Suça teşebbüs" başlıklı 35. maddesinde; "Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan sebeplerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur" hükmü yer almaktadır. Teşebbüs aşamasında kalan bir suçun varlığından söz edilebilmesi için;

1-) Fail ya da faillerde kasıtlı bir suç işleme kararı olmalı,

2-) Elverişli hareketlerle suçun doğrudan doğruya icrasına başlanmalı,

3-) Failin elinde bulunmayan sebeplerle suç tamamlanamamalı veya amaçlanan sonuç gerçekleşmemelidir.

Teşebbüs aşamasında kalan suçta fail, eylemini tamamlamak amacıyla hareket etmesine karşın, elinde olmayan nedenlerden dolayı fiilini gerçekleştirememekte, bu durumda kişiye tamamlanmış suça oranla daha az ceza verilmektedir." Yargıtay

Aynı şekilde, fail taşınmaza elkoymaya çalışırken etrafta bulunan kişilerin veya polisin müdahalesi sonucunda elkoymamışsa suç teşebbüs çerçevesinde değerlendirilecektir.

B. İştirak

TCK'nın 290/1. maddesinde düzenlenen “*Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyma*” suçunun faili, ancak daha önce taşınmaz mala elkoyan ve bu elkoyması bir hükümlle bertaraf edilip ilgili taşınmazın hak sahibine teslim edilmesinden sonra tekrar aynı taşınmaza elkoyan kişidir. Yani bu suç, özgü suç niteliğindedir. Çünkü suçun işlenebilmesi için, aynı failin aynı hak sahibinin taşınmaz malına elkoyması ve bu elkoymanın mahkeme hükmü ile giderildikten sonra aynı taşınmaza tekrar aynı fail tarafından elkoyma fiilinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, suçun faili ancak ilk elkoymayı gerçekleştiren kişi olabilir. Herkes bu suçun faili olamaz ve fakat ilk elkoyma fiilini gerçekleştiren herkes suçun faili olabilir. Bu nedenle suç, faillik bakımından özgü suçtur. Özgü suç olduğu için, ilk elkoyma fiilini gerçekleştirmeyen kişiler fail olamaz, ancak şerik olabilir.

Hükmen hak sahibine teslim edilen taşınmaza hükümden önce ilk elkoyma fiilini birlikte gerçekleştiren failler, hükümlle teslim gerçekleştikten sonra tekrar birlikte aynı taşınmaza elkoysarlarsa, müşterek fail olarak cezalandırılacaklardır⁷⁰. Ancak, ilk elkoyma fiilini gerçekleştirmeyen kişiler hükmen teslimden sonra yapılacak olan ikinci elkoyma fiiline katılırsa şerik olarak cezalandırılacaklardır Çünkü, kanun koyucunun bu suç bakımından faile ilişkin suç tipinde aradığı vasfı taşımamış olacaklardır⁷¹.

Ceza Genel Kurulu 3.4.2018 tarihli ve 2017/7-735 Esas, 2018/143Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 11.01.2019.

70 “*Sanıklar ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... ve ... hakkında, hırsızlık ve resmen teslim olunan mala el konulması suçlarından cezalandırılmaları talebi ile iki ayrı kamu davası açıldığı ve bu suretle 2’şer kez cezalandırılmaları talep edildiği halde, hangi tarihli eylem nedeniyle hüküm kurulduğu belirtilmeden adı geçen suçlardan birer kez hüküm kurularak, infazı da etkileyecek şekilde uygulama yapılması suretiyle 5271 sayılı CMK’nın 232. maddesine aykırı davranılması...*” Yargıtay 17. Ceza Dairesi 30.06.2016 tarihli ve 2016/6506 Esas, 2016/9789 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net/>, E.T. 14.01.2019.

71 “*Apartman yönetimi tarafından 15.03.2011 tarihinde tanzim edilen tespit tutanağında ve İcra Müdürlüğü’nce yapılan infaz işleminde sanık ...’in işgalinde olan yerin ara kapısı kilitli olarak teslim edildiğinin belirtilmesi ve diğer*

Taşınmaz hükmen hak sahibine teslim edildikten sonra, failin tekrar aynı taşınmaza elkoymasına ilişkin kararı sağlayan kişi, azmettiren olarak sorumlu olacaktır (TCK m.38, m.40) Ayrıca “elkoyma” fiilini gerçekleştiren faile maddi veya manevi yardımda bulunan kişi de yardım eden olarak sorumlu olacaktır (TCK m.39, m. 40)⁷².

C. İctima

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar el konulması suçunun düzenlendiği TCK'nın “Resmen teslim olunan mala elkonulması ve bozulması” başlıklı 290. maddesinde iki farklı suç tipi düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında “hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması” suç olarak düzenlenmişken, ikinci fıkrasında muhafaza edilmek üzere başkasına resmen teslim olunan rehinli veya hacizli veya herhangi bir nedenle elkonulmuş olan “taşınır malların” rıza dışında alınması, cebren alınması, hileyle alınması veya tahrip edilmesi suç olarak düzenlenmiştir⁷³. Bu noktada, fail hem TCK'nın 290. maddesinin 1. fıkrasındaki fiili ve hem de TCK'nın 290. maddesinin 2. fıkrasındaki fiili işlediğinde gerçek ictima kuralları çerçevesinde her iki suçtan ayrı ayrı cezalandırılacaktır.

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçunun düzenlenmesinde “taşınmaz mallar” ifadesinin kullanılması suçun oluşumu bakımından birden fazla taşınmaza elkonulması gerektiği şeklinde anlaşılmamalıdır. Zira yukarıda açıkladığımız üzere kanun koyucunun “hak sahipleri” kavramı ile çoğul ifade kullanarak fıkra hükmüne başladığı ve bu “hak sahipleri”nin çoğulluğunu ifade etmek anlamında devamında “taşınmaz mallarına” kavramını kullandığını düşündüğümüzden, failin hükmen hak sahiplerine

sanık ... soruşturma aşamasındaki ifadesinde kilitleri kendisinin taktığını beyan etmesi karşısında; sanık ...ın, diğer sanık...la birlikte hareket ettiğine ve infaz işleminden sonra taşınmaza ne şekilde müdahalede bulunduğuna ilişkin deliller ortaya konulmadan, sanığın, diğer sanık ...a birlikte hareket ettiğinden bahisle yasal ve yeterli olmayan gerekçelerle yazılı şekilde hüküm kurulması...” Yargıtay 16. Ceza Dairesi 10.03.2015 tarihli ve 2015/189 Esas, 2015/61 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net/>, E.T. 14.01.2019.

⁷² Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8529.

⁷³ Ünver, s.500.

teslim edilen tek bir taşınmaza tekrar elkoyması durumunda da bu suç oluşacaktır.

Ayrıca failin, aynı mağdurun aynı hükümlerle, hükmen teslim edilen birden fazla taşınmazına elkoyması durumunda da tek bir suç oluşacaktır⁷⁴. Ancak bu durum TCK m. 61 kapsamında temel cezada dikkate alınacaktır. Fakat failin, aynı mağdurun farklı hükümlerle teslim edilmiş bir başka taşınmazına tekrar elkoyması halinde TCK m.43/1 bağlamında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerekecektir. Çünkü, failin ilk suç işlendikten sonra, aynı mağdurun bir başka hükümlerle teslim edilen başka taşınmazına aynı suç işleme kararı ile tekrar elkoyması söz konusu olacaktır. Bu durumda da zincirleme suç hükümleri uygulanacaktır⁷⁵.

Failin, hükmen hak sahiplerine taşınmaz teslim edildikten sonra elkoyması halinde suç oluşacağı için, failin bu elkoymasının hükmen sonlandırılarak ikinci defa hak sahiplerine teslim edilmesi durumunda, tekrar aynı suç işleme kararı ile aynı kişiye karşı aynı suçun işlenmesi söz konusu olduğu hallerde zincirleme suç hükümlerine göre ceza verilmelidir⁷⁶. Ancak bu fiilden iddianame düzenlendikten sonra failin yeniden aynı mağdurun taşınmazına tekrar elkoyması halinde iki ayrı suç işlenmiş olacaktır⁷⁷. Zira, iddianame düzenlenmekle birlikte fiil

⁷⁴ Aynı yönde görüş için bakınız, Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8529.

⁷⁵ *“Sanıklar ve ... hakkında, hırsızlık ve resmen teslim olunan mala el konulması suçlarından cezalandırılmaları talebi ile iki ayrı kamu davası açıldığı ve bu suretle 2’şer kez cezalandırılmaları talep edildiği halde, hangi tarihli eylem nedeniyle hüküm kurulduğu belirtilmeden adı geçen suçlardan birer kez hüküm kurularak, infazı da etkileyecek şekilde uygulama yapılması suretiyle 5271 sayılı CMK’nun 232. maddesine aykırı davranılması...”* Yargıtay 17. Ceza Dairesi 30.06.2016 tarihli ve 2016/6506 Esas, 2016/9789 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net/>, E.T. 14.01.2019.

⁷⁶ *“Hak sahibine teslim edilen taşınmaza girme olayının devam etmesinin veya tekrarlanmasının bağımsız suçlar olarak düşünülemeyeceği bir suç işlemek kararının icrası cümlesinden olarak kanununu aynı hükmünün bir kaç defa ihlal edilmesi muhtelif zamanlarda olsa bile bir suç sayılacağı ve sanık hakkında TCK.’nun 80. maddesinin uygulanması gerekeceği gözetilmeden yazılı şekilde TCK.’nun 309/1. maddesiyle iki defa ceza tayin edilmiş olması...”* Yargıtay 9. Ceza Dairesi 15.07.1993 tarihli ve 1993/4289 Esas, 1993/8488 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net/>, E.T. 14.01.2019.

⁷⁷ Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8530.

yönünden “hukuki kesinti” söz konusu olmakla ve yeni/ farklı bir suç kastı ortaya çıkmaktadır⁷⁸.

TCK’nın 290. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen suçunun işlenmesi sırasında taşınmaza zarar verilmesi halinde, mala zarar verme suçu da işlenmiş olacağı için gerçek içtima kuralları çerçevesinde hareket edilecek ve her iki suçtan da fail cezalandırılacaktır. Yargıtay’ın görüşü de bu doğrultudadır⁷⁹. Aynı şekilde, hükmen elkonulan taşınmaz üzerinde bulunan taşınır malın alınması halinde TCK m. 290/1 ve TCK m.141’de (hırsızlık suçu) düzenlenen suçlar bakımından gerçek içtima hükümleri uygulanacaktır⁸⁰.

78 “Zincirleme suçla ilişkin bu genel açıklamalardan sonra uyumsuzluğun çözümüne katkısı bakımından "hukuki kesinti" kavramı üzerinde durulması gerekmektedir. Yapılmakta olan soruşturma sonucunda toplanan delillerin failin suçu işlediği yönünde yeterli şüphe oluşturması üzerine Cumhuriyet savcısınca şüpheli hakkında CMK’nın 170. maddesi uyarınca iddianamenin düzenlenmesiyle hukuki kesinti oluşmaktadır. İddianamenin düzenlenmesiyle olaylar arasında hukuki kesinti olduğundan iddianamenin düzenlenmesinden sonra devam eden eylemler ise başka bir ceza soruşturmasının konusunu oluşturacaktır. Başka bir anlatımla sanık hakkında iddianame düzenlendikten sonra, sanık tarafından aynı suçun tekrar işlenmesi durumda, yeni ve ayrı bir suç söz konusu olacaktır...” Yargıtay Ceza Genel Kurulu 25.12.2018 tarihli ve 2017/22-732 Esas, 2018/678 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 16.01.2019.

79 “Sanık ve katılanın ortak mirasçılardan kalan suçla konu Şatırhüyük beldesi 279 numaralı parsel ve üzerinde bulunan kerpiç ev ve diğer taşınmazların satış sureti ile ortaklığının giderilmesine karar verildiği, kararın temyiz edilmeksizin kesinleşmesi üzerine, söz konusu taşınmazın 26/06/2006 tarihinde yapılan ikinci satışta katılan ...'e satıldığı, yapılan satışın 04/07/2006 tarihinde kesinleştiği, 18/09/2006 tarihinde tahliye edilerek katılana teslim edildiği, sanığa tahliye edilmiş taşınmaza herhangi bir şekilde müdahale etmesi halinde bunun suç teşkil edileceği hususunun ihtar olunduğu, sanığın, anladığını belirterek imzaladığı halde, sonradan evin penceresini kırarak içeri girdiği ve ailesiyle birlikte kullanmaya devam ettiği anlaşıldığından, sanığın eyleminin 5237 Sayılı TCK’nın 290. Maddesinde öngörülen hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyma suçunu oluşturduğu yönündeki kabulde bir isabetsizlik görülmemiştir.” Yargıtay 17. Ceza Dairesi 21.5.2014 tarihli ve 2013/19540 Esas, 2014/10081 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 14.01.2019.

80 “İcra Müdürlüğü tarafından katılanlara teslim edildiğini bile bile suçla konu taşınmaza el attıkları ve fındık bahçesindeki fındıkları katılanların rızasına aykırı olarak topladıkları anlaşılmış, katılan ...'in beyanında sanıkların söz konusu araziye kullanmalarına engel olduğunu...” Yargıtay 17. Ceza Dairesi 30.06.2016 tarihli ve 2016/6506 Esas, 2016/9789 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net/>, E.T. 14.01.2019.

Ayrıca hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz konut niteliğinde ise, bu taşınmaza tekrar elkonulması ve aynı zamanda konut dokunulmazlığının da ihlal edilmesi halinde, bir fiille birden fazla farklı suç işlenmiş olacağı için TCK m.44 bağlamında farklı neviden fikri ictima hükümlerinin uygulanması gerekecektir. Bu durumda fail, en ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılacaktır. Bununla birlikte eylemin konut dokunulmazlığını ihlal suçunu oluşturabilmesi için elkonulan taşınmazın TCK m. 116 hükmü bağlamında “konut” vasfını taşıması gerekmektedir.

Hakkı olmayan yere tecavüz suçu (TCK m.154) ile “hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suç”ları arasında ictima hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı değerlendirilmesi gerekmektedir. Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu, hakkı olmayan yere tecavüz suçu bakımından özel norm niteliğindedir. Zira, TCK m. 154 hükmü bakımından suçun konusu “taşınmaz” iken; TCK m. 290/1 hükmünde suçun konusu da yine taşınmaz olduğu halde, taşınmazın hükmen teslim edilmesi koşulu benimsenerek (taşınmaza hususiyet atfedilerek) genel norm olan TCK m. 154 hükmünden ayrılmıştır. Bu yönüyle, TCK m. 154 hükmü “genel”, TCK m. 290/1 hükmü ise “özel” norm niteliğindedir. Bu düşünceden hareketle biz, TCK m. 154 ile 290/1 hükmü arasında görünüşte ictima ilişkisi bulunduğunu ve bu türden bir durumda özel hükmün (TCK m. 290/1) öncelikle uygulanması gerektiğini (TCK’da yer alan ictima kurallarının uygulanamayacağını) düşünmekteyiz⁸¹.

Kanuni düzenlemede “hükmen teslim”den bahsedildiği için, idari bir kararla taşınmaz teslim edildiği durumlarda; idari kararlar hüküm olarak değerlendirilemeyeceği için, idari kararlar hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallar bu suçun konusunu oluşturmayacaktır⁸². Örneğin valilik veya kaymakamlığın kararı üzerine yapılan taşınmaz teslimini

81 “Mahkemece, sanığın eyleminin bir bütün halinde TCK'nın 290/1. maddesi kapsamında resmen teslim olunan mala elkonulması suçunu oluşturacağını kabul edilmesi karşısında, ayrıca hakkı olmayan yere tecavüz suçundan da yazılı şekilde “ceza hükmü kurulmasına yer olmadığına” karar verilmesi...” Yargıtay 16. Ceza Dairesi 10.03.2015 tarih ve 2015/189 Esas, 2015/61 Karar sayılı kararı, <https://legalbank.net/>, E.T. 14.01.2019.

82 Ünver, s.494; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8528; Meran, s.397; Parlar/Hatipoğlu, s.4395; Gerçekler, s.5494.

tanımayarak tekrar taşınmaza elkoyan kişi bu suçtan sorumlu olmayacaktır. Ancak 3091 sayılı Taşınmaz mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun'un 2. maddesi gereğince aynı kanunun 15. maddesinde düzenlenen suçtan sorumluluk doğacaktır.

V. Yaptırım ve Kovuşturma Usulü

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyma suçunun yaptırımı üç aydan bir yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiştir (TCK m.190/1). Öngörülen ceza bir yılın altında olduğu için kısa süreli hapis cezası⁸³ olarak değerlendirilecektir. Bu nedenle, kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar başlıklı TCK'nın 50. maddesi uyarınca, hükmedilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilebilecektir⁸⁴. Kanaatimizce, infaz sistemi ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, suç tipinin koruduğu hukuki değerlerin birden fazla olduğundan cezalandırmanın amacı bakımından ceza miktarının bir yılın altında belirlenmesinin özel ve genel önlemeyi sağlayamayacağı açıktır. Bu bağlamda ceza miktarının örneğin “bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası” olarak belirlenmesi daha uygun olacaktır.

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyma suçu şikayete tabi değildir. Bu suç, re'sen kovuşturulan bir suçtur⁸⁵. Ancak yargılama sonucunda mahkûmiyet hükmü kurulabilmesi

⁸³ TCK m.49/2 “Hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır.” <http://www.mevzuat.gov.tr> E.T. 16.01.2019.

⁸⁴ TCK m.50, “1) Kısa süreli hapis cezası, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre; a) Adli para cezasına, b) Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesine, c) En az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmeye, d) Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmaya, e) Sağladığı hak ve yetkiler kötüye kullanılmak suretiyle veya gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılarak suç işlenmiş olması durumunda; mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, ilgili ehliyet ve ruhsat belgelerinin geri alınmasına, belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanmaya, f) Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir işte çalıştırılmaya, Çevrilebilir...” <http://www.mevzuat.gov.tr> E.T. 16.01.2019.

⁸⁵ Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8530; Parlar/Hatipoğlu, s.4398; Meran, s.402.

için, her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil elde edilmesi gerekir.

Görevli mahkeme, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 11. maddesi gereğince Asliye Ceza Mahkemesidir⁸⁶.

Taşınmaz mala elkoyma niteliğinde olmayan ve fakat taşınmaza tekrar girilmesi şeklindeki İcra İflas Kanununun 342. maddesinde düzenlenen fiiller, İcra İflas Kanununun 342. maddesindeki yollama gereğince TCK 290/1. maddesinde öngörülen cezaya göre cezalandırılacağından, bu durumda da görevli mahkemenin Asliye Ceza Mahkemesi olacağı düşünülebilir. Ancak İİK'nın 346. maddesinde yapılan özel düzenleme gereğince görevli mahkeme bu durumlarda icra mahkemesi olacaktır⁸⁷.

⁸⁶ <http://www.mevzuat.gov.tr>, E.T. 20.01.2019.

⁸⁷ "2004 Sayılı İcra ve İflas Kanununun On Altıncı Babında yer verilen "İcra dairesince teslim edilen taşınmaz veya gemiye tekrar girenlerin cezası" başlığını taşıyan 342. maddesi;

"İcra dairesi marifetiyle alacaklıya veya alıcıya teslim edilen bir taşınmaza veya gemiye haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlu icra mahkemesi tarafından Türk Ceza Kanununun (309). maddesi mucibince umumi hükümler dairesinde cezalandırılır" şeklindeyken 01.06.2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5358 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 13. maddesiyle anılan madde; "İcra dairesi marifetiyle alacaklıya veya alıcıya teslim edilen bir taşınmaza veya gemiye haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlu, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 290. maddesi mucibince umumi hükümler dairesinde cezalandırılır" biçiminde değiştirilmiştir.

5358 Sayılı Kanun ile yapılan değişikliğe dair madde gerekçesinde "Maddeyle İcra ve İflas Kanununun 342. maddesinde 765 Sayılı Türk Ceza Kanununa yapılan atıf, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa göre yeniden düzenlenmiştir" açıklamalarına yer verilmiştir.

Öte yandan, TCK'nun "Resmen teslim olunan mala elkonulması ve bozulması" başlığını taşıyan 290. maddesinin birinci fıkrası; "Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyan kimseye üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir" şeklinde düzenlenmiş olup, bu düzenleme ile hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suç olarak tanımlanmıştır.

İcra dairesince alacaklıya ve alıcıya teslim edilen taşınmaza veya gemiye haklı bir sebep olmaksızın tekrar girme eylemi, İcra ve İflas Kanununun 342. maddesiyle müstakil bir suç olarak düzenlenmiş olup anılan maddeyle TCK'nun 290. maddesine yapılan atfın, ilgili suçun unsurlarına yapılmadığı ve yalnızca cezayla sınırlı olduğu anlaşılmaktadır.

Nitekim öğretilerde de, İcra ve İflas Kanununun 342. maddesiyle, icra dairesi tarafından alacaklıya teslim edilen taşınmaza veya gemiye haklı bir sebep

olmaksızın tekrar giren failin bu eyleminin suç olarak kabul edildiği ve anılan maddenin yollamasıyla TCK'nun 290. maddesinde yaptırma bağlandığı belirtilmiştir (Mehmet Kürtül, İcra ve İflas Suçları, Gökçe Matbaacılık, Ankara, 2012, s. 380).

2004 Sayılı İcra ve İflas Kanununun On Altıncı Babında düzenlenen "Davaların birleştirilmemesi" başlıklı 346. maddesi;

"İcra mahkemesinin salahiyetine giren ceza davaları diğer mahkemelere ait olan davalarla birleştirilemez.

Ancak katileşen cezalar infaz sırasında içtima kaidelerine göre birleştirilir" şeklinde iken 01.06.2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5358 Sayılı Kanun'un 18. maddesiyle anılan maddenin başlığı "Görev ve birleştirilme yasağı" olarak, metni ise;

"Bu Kanun hükümlerine göre disiplin veya taziyik hapsine icra mahkemesi karar verir.

İcra mahkemesinin görevine giren bu işler, diğer mahkemelerde görülen ceza davaları ile birleştirilemez.

Bu Bapta yer alan suçlarla ilgili davalara, icra mahkemesinde bakılır" biçiminde değiştirilmiştir.

5358 Sayılı Kanun ile yapılan değişikliğe dair madde gerekçesinde "Maddeyle İcra ve İflas Kanununun 346. maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Bu düzenlemeye göre, Kanunun bu Babında yer alan suçlar ve disiplin veya taziyik hapsini gerektiren fiillerle ilgili davalara ihtisas mahkemesi olan icra mahkemesinde bakılacaktır" açıklamalarına yer verilmiştir.

İcra ve İflâs Kanununun 346. maddesinin üçüncü fıkrasındaki "Bu Bapta yer alan suçlarla ilgili davalara, icra mahkemesinde bakılır" şeklindeki düzenlenmeyle, anılan Kanunun On Altıncı Babında düzenlenmiş suçlar için görevli mahkemenin ihtisas mahkemesi olan icra mahkemesi olduğu açıkça belirtilmiştir. Ayrıca, aynı madde hükmünde bu Kanun hükümlerine göre disiplin veya taziyik hapsine icra mahkemesince karar verileceği ve icra mahkemesinin görev alanına giren bu işlerle, diğer mahkemelerde görülen ceza davalarının birleştirilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu aşamada, uyumsuzluk konusunu oluşturan İcra ve İflas Kanununun 342. maddesi yollamasıyla TCK'nun 290. maddesinin birinci fıkrası kapsamında kalan davaya bakma görevinin hangi mahkemeye ait olduğu hususunun da irdelenmesi gerekmektedir.

İcra ve İflas Kanununun On Altıncı Babında öngörülen suçlar, TCK'nun "Özel kanunlarla ilişki" başlıklı 5. maddesi gereğince, TCK'nun genel hükümlerine tabidir. Bu bağlamda, İcra ve İflas Kanununun On Altıncı Babı içinde yer verilen 342. maddesindeki "Türk Ceza Kanununun 290. maddesi mucibince umumi hükümler dairesinde cezalandırılır" ibaresi de, TCK'nun 5. maddesi uyarınca içtima, iştirak gibi genel hükümlerin bu suçta tatbik edileceğini göstermekte olup göreve dair bir hususu düzenlememektedir. Ayrıca, İcra ve İflas Kanununun 346. maddesinin üçüncü fıkrasında, aynı Kanunun On Altıncı Babında düzenlenmiş suçlarla ilgili davalara icra mahkemesinde bakılacağı açıkça belirtilmiş olup bu bapta yer alan 342. maddede düzenlenen suç bakımından herhangi bir istisna öngörülmemiştir.

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyma suçunun dava zamanaşımı süresi TCK m. 66/1-e hükmü gereğince sekiz yıldır. Ceza zamanaşımı ise, TCK m.68/1-e gereği on yıldır.

VI. Sonuç

TCK'nın “Resmen teslim olunan mala elkonulması ve bozulması” başlıklı 290. maddesinin 1. fıkrasında, hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara elkonulması suçu ve 2. fıkrasında ise, resmen teslim olunan taşınır mala elkonulması ve malın bozulması suçu düzenlenmiştir. Kanun koyucunun iki suç tipini aynı madde içerisinde düzenlemek yerine, ayrı maddeler halinde düzenlemesinin daha uygun olacağını düşünüyoruz. Böylece kanun hükmünün kenar başlığı ile fıkralarda düzenlenen suçların uyumu daha iyi sağlanmış olurdu. Çünkü birinci fıkra düzenlenen suçun konusunu taşınmaz mallar oluştururken,

Nitekim öğretilerde de; İcra ve İflas Kanununun On Altıncı Babında yer alan suçlardan 342. maddesi yollamasıyla TCK'nun 290. maddesinin birinci fıkrası kapsamında kalan davaya bakma görevinin icra mahkemesine ait olduğu belirtilmektedir (Mehmet Kürtül, a.g.e, Gökçe Matbaacılık, 2012, s. 382; Baki Kuru - Ramazan Arslan, - Ejder Yılmaz, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, 21. Baskı, 2007, s. 409; İbrahim Ermenek, İcra ve İflas Kanununda Öngörülen Ceza Hükümler Bakımından Ne Bis İn İdem İlkesinin Uygulama Alanı, TAAD, Yıl 5, Sayı 19, Ekim 2014, s. 297).

Bu açıklamalar ışığında uyumsuzluk konusu değerlendirildiğinde;

Tokat 1. İcra Müdürlüğü'nün 2009/4237 Sayılı takip dosyası üzerinden yürütülen icra takibinin kesinleşmesi üzerine icra müdürlüğüne 23.10.2009 tarihinde tahliye edilen taşınmazın katılan vekiline teslim edilmesine rağmen sanık ...'ın haklı bir sebep olmaksızın söz konusu yere tekrar girerek oturmaya devam ettiği iddiasıyla İİK'nun 342. maddesi delaletiyle TCK'nun 290. maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle açılan davada, suç ve karar tarihi itibarıyla yürürlükte olan 5235 Sayılı Kanun'un 10. maddesinde iki yıla kadar (iki yıl dahil) hapis cezasına ve bunlara bağlı adli para cezaları ile bağımsız olarak hükmedilecek adli para cezalarına ve güvenlik tedbirine dair hükümlere sulh ceza mahkemesince bakılacağı hükmü altına alınmış ise de; aynı maddede kanunların ayrıca yargılama yapacak mahkemeleri görevli kıldığı hâllerin ayrık tutulması, İİK'nun 346. maddesinin üçüncü fıkrasında, aynı Kanunun On Altıncı Babında yer alan ve aralarında davaya konu İİK'nun 342. maddesinde düzenlenen suçun da bulunduğu suçlarla ilgili davalara icra mahkemesinde bakılacağı açıkça düzenlenmiş olması, TCK'nun 290. maddesine yapılan atfın, ilgili suçun unsurlarına yapılmayıp yalnızca ceza ile sınırlı olması karşısında, söz konusu suçla ilgili davada yargılama görevinin icra mahkemesine ait olduğunun kabulü gerekmektedir...” Yargıtay Ceza Genel Kurulu 03.07.2018 tarihli ve 2015/9-185 Esas, 2018/332 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 10.01.2019.

ikinci fıkrasında ise muhafaza edilmek üzere başkasına resmen teslim olunan taşınır mallar suçun konusunu oluşturmaktadır. Ayrıca madde başlığında bulunan “bozulma” ifadesi birinci fıkrada düzenlenen suç bakımından bir anlam taşımazken, ikinci fıkrada düzenlenen suçun seçimlik hareketi olarak düzenlenmiştir.

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu'nun oluşması için; öncelikle failin başkasının taşınmaz malına elkoyması, mahkemenin failin bu müdahalesini önlemeye yönelik hüküm vermesi, bu hüküm üzerine usulüne uygun olarak taşınmazın hak sahibine teslim edilmesi, taşınmazın resmen tesliminden failin resmen haberdar edilmesi ve failin aynı taşınmaza tekrar elkoyması gerektiği anlaşılmaktadır.

Suçun failinin herkes olabileceği öğretide kabul edilmesine rağmen, kanaatimizce bir kişinin fail olabilmesi için; daha önce taşınmaz mala elkoyması ve bu elkoymasının bir mahkeme hükmüyle sona erdirilmesi ve ilgili taşınmazın hak sahibine teslim edilmesinden sonra tekrar aynı taşınmaza aynı kişi tarafından elkonulması gerekir. Bu nedenle herkes suçun faili olamaz. Ancak bu niteliği taşıyan kişiler suçun faili olabilir. Yani suç, özgü suç niteliğindedir.

Suçun mağdurunun bulunmadığına ilişkin öğretide görüşler bulunmasına rağmen⁸⁸, kanaatimizce her suçun faili olduğu gibi mağduru da vardır ve bu suçun mağduru tekrar elkonulan taşınmaz mal üzerinde hak sahibi olan kimselerdir. Ayrıca suç, adliye karşı suçlar kısmında düzenlendiği ve bu düzenleme ile devletin adli yargı fonksiyonlarını yerine getirmesini önleyen fiilleri engellendiği ve böylece adliyenin saygınlığı muhafaza edildiği için suçun mağduru toplumu oluşturan gerçek kişilerdir⁸⁹.

Suçun konusu, hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallardır. Bu nedenle taşınır mallar veya idari kararlarla ya da “hükmen olmayan” başka şekillerde teslim edilen taşınmazlar suçun konusunu oluşturmayacaklardır.

Suç tipinde “taşınmaz mallar” ifadesinin kullanılmış olması eleştirilerek kanunilik ilkesinin amacına aykırı bir ifade olarak görülmüş

⁸⁸ Meran, s.396.

⁸⁹ İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, 8. Baskı, Ankara 2013, s.213; Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet yayınevi, 5. Baskı, Ankara 2018, s.986.

ve çoğul bir ifade kullanılmasının suçun oluşumu bakımından yanlış sonuçlara neden olacağı belirtilmiştir. Tek bir taşınmaz malın da suçun konusu olabileceği ve ideal hukuk bakımından “taşınmaz mallar” yerine “taşınmaz mal” kavramının kullanılması gerektiği öğretilmiş ileri sürülmüştür⁹⁰. Kanun hükmüne bakıldığı zaman, düzenlemenin; “*hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyma kimseye...*” şeklinde olduğu görülmektedir. Kanun koyucunun “hak sahipleri” kavramı ile çoğul ifade kullanarak fıkra hükmüne başladığı ve bu “hak sahipleri”nin çoğulluğunu ifade etmek anlamında devamında “taşınmaz mallarına” kavramını kullandığını düşündüğümüzden, öğretildeki bu eleştiriye katılmıyoruz. Failin hükmen hak sahiplerine teslim edilen tek bir taşınmaza tekrar elkoyması durumunda da bu suç oluşacaktır.

Suç kasten işlenebilen bir suçtur. Öğretilde bu suçun olası kastla işlenebileceği iddia edilmiş olmasına rağmen kanaatimizce suçun olası kastla işlenmesi mümkün değildir⁹¹. Suç sadece doğrudan kastla işlenebilir⁹². Çünkü, bu suçun işlenebilmesi için, bir hüküm bulunması, hükmün infazının yapılarak hükmen hak sahibine teslimde bulunulması ve failin de hükmen teslimden haberdar olması ve bilgilendirilmiş olması gerekir⁹³. Fail bu bilinçle ve bunları bilerek tekrar taşınmaza elkoymak suretiyle suç işleyecektir.

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu bakımından hukuka uygunluk halinin bulunması halinde fiil suç teşkil etmeyecektir.

Failin elkoyma fiili ile suç tamamlandığı için sırf hareket suçudur. Ancak hareket kısımlara bölünebildiği için suç teşebbüse elverişlidir.

90 Ünver, s.493.

91 Ünver, s.498; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.8529.

92 Aynı yönde bakınız, Parlar/Hatipoğlu, s.4397.

93 “*Katılanın aşamalarındaki değişmeyen iddiası, sanığın tevil yollu savunması ve suça konu taşınmaza ilişkin Şişli 1.İcra Mahkemesinin 20/01/2006 tarih, 2005/828 esas - 2006/49 sayılı tahliye kararı üzerine aynı yer 4.İcra Müdürlüğünün 23/02/2006 tarihli tutanağıyla, bu işyeri katılana teslim edildikten sonra, sanığın bu yere tekrar el koyduğu ve bu hususun 21/03/2006 tarihli görevli polisler tarafından düzenlenen tutanak ile de anlaşılmasına karşın, yasal olmayan gerekçeyle resmen teslim olunan mala elkonulması ve bozulması suçundan beraat kararı verilmesi...*” Yargıtay 4. Ceza Dairesi 13.01.2015 tarihli ve 2014/27060 Esas, 2015/951 Karar sayılı kararı, <http://www.kazanci.com>, E.T. 08.01.2019.

İştirak bakımından, özgü suç olduğu için, kanun hükmünde aranan niteliği taşımayan kişiler şerik olabilir.

TCK'nın 290. maddesinde iki farklı suç düzenlemesi bulunduğu için failin fiilleri her iki fıkrada düzenlenen suçları kapsadığı durumlarda gerçek içtima hükümleri uygulanacaktır.

Ayrıca, kanaatimizce “hakkı olmayan yere tecavüz suçu (TCK m.154)” ile “hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu”ları arasında görünüşte içtima söz konusudur. Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu, hakkı olmayan yere tecavüz suçu bakımından özel norm niteliğindedir. Bu nedenle failin işlemiş olduğu fiilin, görünüşte içtima çerçevesinde değerlendirilerek özel normun önceliği kuralı gereği sadece TCK m.290/1’de düzenlenen suç çerçevesinde ele alınması gerekir.

Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu bakımından cezayı ağırlaştırıcı veya daha az ceza gerektiren bir nitelikli hal düzenlenmemiştir. Ancak bu suçun çoğunlukla özel hukuk uyuşmazlıkları sonucunda mahkeme hükmünden tatmin olmayan kişiler tarafından işlendiğini, failerin kendince haklı olduklarına ilişkin bir kabul hareket ettiklerini ve yine failerin bir nevi ihkak-ı hak niteliğinde fiiller gerçekleştirdiklerini de göz önünde bulundurduğumuzda: Kanaatimizce hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkonulması suçu bakımından, suçun “bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi halinde” daha az cezayı gerektiren nitelikli halin düzenlenmesi yerinde olacaktır. Nitekim TCK'nın 290. maddesinin 2. fıkrasında hırsızlık suçuna atıf yapıldığı ve hırsızlık suçuna ilişkin hükümler uygulanacağından, TCK'nın 144. maddesinde yapılan düzenlemenin bir benzeri olarak, hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyma suçu (TCK m.290/1) bakımından da daha az cezayı gerektiren nitelikli hal düzenlemesi yapılabilir.

Suçun cezası üç aydan bir yıla kadar olarak belirlenmiştir. Kanaatimizce, infaz sistemi ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, cezalandırmanın amacı bakımından ceza miktarının bir yılın altında belirlenmesinin özel ve genel önlemeyi sağlayamayacak nitelikte olduğunu düşünüyoruz. Bu bağlamda ceza miktarının örneğin “bir yıldan 3 yıla kadar hapis cezası” olarak belirlenmesi daha uygun olacaktır.

TCK m. 290/1 hükmünde yer alan suç tipine ilişkin düzenlemenin, çalışmamızda öne sürdüğümüz görüşler ışığında şu şekilde düzenlenmesi gerektiğini düşünmekteyiz:

TCK madde 290-

“ (1). *Bir mahkeme hükmü ile hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara, teslim gerçekleştikten sonra tekrar elkoyan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.*

(2). *Suçun, bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi halinde fail hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.”*

KAYNAKÇA

Abdullah Pulat Gözübüyük, Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, Kazancı Hukuk Yayınları, 5. Bası, İstanbul 1988.

Ali Parlar/ Muzaffer Hatipoğlu, Türk Ceza Kanunu Yorumu Cilt 4, Seçkin Yayınevi, Ankara 2010.

Ayhan Önder, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayınları, Cilt II-III, İstanbul 1992.

Bahri Öztürk/ Mustafa Ruhan Erdem, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Seçkin Yayınları, 18. Baskı, Ankara 2018.

Bernd Heinrich, Ceza Hukuku Genel Kısım I, Editör Yener Ünver, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.

Berrin Akbulut, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.

Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, 3. Baskı, Ankara 2005.

Ejder Yılmaz, Hukuk Sözlüğü, Yetkin Yayınları, 5. Baskı, Ankara 1996.

Fatih Birtek, Ceza Hukuku Genel Hükümler 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.

Hakan Hakeri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 21. Baskı, Ankara 2017.

Hamide Zafer, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayınları, 3. Bası, İstanbul 2013.

Hasan Gerçeker, Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Cilt 2, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2014.

İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, 8. Bası, Ankara 2013.

İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Mevzuatı Cilt I, Seçkin Yayınları, 22. Bası, Ankara 2018.

Jale G. Akipek/Turgut Akıntürk, Eşya Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul 2009.

Kayihan İçel / Füsun Sokullu-Akıncı/İzzet Özgenç/Adem Sözüer/Fatih S. Mahmutoglu/Yener Ünver, İçel Suç Teorisi, Beta Yayınları, 2. Bası, İstanbul 2000.

Kayıhan İçel/A.Hakan Evik, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Kitap, 4.Baskı, İstanbul 2007.

M.Emin Artuk/Ahmet Gökçen/M.Emin Alşahin/Kerim Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 12. Baskı, Ankara 2018.

M.Kemal Oğuzman/Özer Seliçi/Saibe Oktay Özdemir, Eşya Hukuku, 17. Baskı, Filiz Kitapevi, İstanbul 2014.

Mahmut Koca/ İlhan Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet yayınevi, 5. Baskı, Ankara 2018.

Mahmut Koca/İlhan Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin yayınları, 11. Baskı, Ankara 2018. (Koca/Üzülmez, Ceza Genel).

Mehmet Saydam/Nurten Öztürk, “Türk Ceza Kanunu Bakımından Taksir”, TAAD, Yıl:6, Sayı: 23, 2016, s.135-157.

Meral Ekici Şahin, Ceza Hukukunda Rıza, XII Levha Yayınları, İstanbul 2012.

Necati Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kamu Görevlisi ve Adliyeye İlişkin Suçlar, Seçkin Yayınları, Ankara 2006.

Nur Centel/Hamide Zafer/Özlem Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta Yayınları, 7. Bası, İstanbul 2011.

Osman Yaşar/Hasan Tahsin Gökcan/Mustafa Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 3. Cilt, Adalet Yayınevi, 2.Baskı, Ankara 2014.

Şeref Ertaş, Eşya Hukuku, Seçkin Yayınları, 8. Baskı, Ankara 2008.

Timur Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, 13. Baskı, Ankara 2018.

Veli Özer Özbek/Koray Doğan / Pınar Bacaksız/ İlker Tepe, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, 9. Baskı, Ankara 2018.

Yener Ünver, Adliyeye Karşı Suçlar, Seçkin Yayınları, 3. Baskı, Ankara 2012.

<http://www.kazanci.com>, E.T. 10.01.2019.

<http://www.mevzuat.gov.tr> E.T. 16.01.2019.

<http://www.tdk.gov.tr/>, E.T. 11.02.2019.

<https://legalbank.net/>, E.T. 14.01.2019.

